

ז. מעשר בהמה אינו נפדה ואינו נמכר, והעושה כן עובר בלאו.⁽⁷⁾ דין זה נלמד מהכתוב בהמשך הפסוק "לא יגאל", וממאמר הכתוב גבי חרמים "לא ימכר ולא יגאל". ראה השיטות בזה בגמרא לעיל לב א.

מתניתין:

מעשר בהמה נהג:

בארץ ישראל ובחוצה לארץ.

בפני הבית ושלא בפני הבית.⁽⁸⁾

בחולין, אבל לא כמוקדשים, ובגמרא יחבאר

ועישרו אותו, חלה עליו הקדושה. שכך אמרה תורה בפרשת מעשר, "לא יבקר בין טוב לרע", דהיינו, בין תם לבעל מום. אך אין כונת הכתוב לומר שיקריבנו כשהוא בעל מום למזבח, אלא רק שיאכל בתורת מעשר,⁽⁴⁾ ואסור ליגזז וליעבד. רש"י בחומש.

ה. מעשר בהמה, בין תם בין בעל מום, הוא של הבעלים, ואינו ניתן לכהן, שהרי לא מצאנו בכתוב שהוא ניתן לכהן, כמבואר ברש"י בעמוד זה ד"ה במומו, וברמב"ם בכורות ו ד.⁽⁵⁾

ו. כתיב "העשירי יהיה קודש לה". לא יבקר בין טוב לרע. כלומר, אסור לגרום לכך שיצא דוקא תם או דוקא בעל מום בעשירי.⁽⁶⁾

רש"י דלקמן.

ולכאורה נחלקו הראשונים, אם לאו זה הוא דוקא באופן זה שמבקר בין תם לבעל מום, או שמא כל ביקור אסור. דבפירוש המיוחס לרש"י לקמן נח ב בדר"ה ונוטל, מבואר שאסור לגרום לכך שתצא בהמה שנולדה בחודש מסויים כדי לצאת מידי ספק, וברש"י לקמן נג ב מבואר, ש"לא יבקר" היינו שיצא מאליו ולא שיוציאו, וראה ביאור כוונתו בהערה על דבריו. ואילו התוספות כתבו לקמן נח ב, גבי מי שמכוין להוציא מי שנולד בחודש מסויים: לא יתכן לאסור כאן משום "לא יבקר". אך ראה מה שיבואר בשם החזון איש בהערה שם.

7. אם הלאו הוא על תמים בלבד או אף על בעל מום, הנה הרמב"ם [בכורות ו ה] כתב: מעשר בהמה אסור למוכרו כשהוא תמים, שנאמר בו "לא יגאל". וראה בזה בספר המפתח.

8. לשון הרמב"ם [בכורות ו ב]: מעשר בהמה

4. אולי כוונת רש"י למה ששינונו לעיל לא א: כל פסולי המוקדשין נמכרין באטליו ונשקלין בליטרא, חוץ מן הבכור והמעשר.

5. כן היא שיטת רוב הראשונים והאחרונים, אך יש שיטות ראשונים הסוברים שמעשר בהמה ניתן לכהן, הובאו דבריהם בהערות הנדמ"ח למהרי"ט אלגאזי אות ח ת. ובהערות לשיטה מקובצת השלם בתחילת פרק זה.

6. כן מתבאר לאו זה מרש"י בחומש, שכתב: לפי שנאמר "וכל מבחר נדריכם", יכול יהא בורר ומוציא את היפה, תלמוד לומר "לא יבקר בין טוב לרע", בין תם בין בעל מום חלה עליו קדושה. ולקמן נג ב מובא לאו זה לענין בעל מום שלא יוצאונו כעשירי.